

БАЛЕТНЕ ДИРИГУВАННЯ ЯК СИНТЕЗ МУЗИЧНО-ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ТА ДРАМАТУРГІЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ: ІСТОРИКО-СТИЛЬОВІ ТА СУЧАСНІ АСПЕКТИ

Османов Ділявер Мідатович,
заслужений діяч мистецтв України, доцент,
професор кафедри оперно-симфонічного диригування
Національної музичної академії України
ORCID ID: 0000-0001-7883-3828

У статті розглядається балетне диригування як складна сфера музично-виконавського мистецтва, що поєднує музично-хореографічну та драматургічну інтерпретацію постановки. Автор аналізує історико-стильові аспекти розвитку диригентської практики від класичних європейських традицій до сучасного українського балету, акцентуючи увагу на трансформації ролі диригента від технічного координатора оркестру до активного співтворця сценічного задуму. Дослідження здійснено на основі аналізу партитур, відеозаписів і наукових джерел, включно з класичними та сучасними постановками, такими як «Жізель», «Дон Кіхот», «Баядерка», «Коппелія», «Дафніс і Хлоя», «Болеро», «Грек Зорба» та український балет «Княгиня Ольга». Застосовано компаративний, історико-стилістичний, музично-драматургічний та відеоаналіз, що дозволив виявити закономірності інтеграції музики, пластики та драматургії, а також особливості професійної майстерності диригента. Показано, що сучасне балетне диригування в Україні поєднує національні традиції та європейські підходи, формуючи нову професійну модель диригента-координатора, здатного забезпечити синхронізацію музики, хореографії та сучасних технічних засобів сцени. На матеріалі класичних і сучасних творів продемонстровано, що диригент виступає не лише музичним керівником, а й інтегратором художньо-драматургічної концепції постановки, що забезпечує цілісність сценічного образу, глибину емоційної експресії та розвиток художньо-пластичного сприйняття глядачем. Стаття підкреслює важливість ролі диригента у формуванні сучасного балетного виконавства та його інтеграції у світову культурну традицію.

Ключові слова: балетне диригування, музично-хореографічна інтеграція, драматургічна інтерпретація, класичний балет, сучасний балет, диригент-координатор, український балет, синхронізація музики та руху, емоційна експресія.

Osmanov Diliaver. Ballet Conducting as a Synthesis of Musical, Choreographic, and Dramaturgical Interpretation: Historical-Stylistic and Contemporary Aspects

This article examines ballet conducting as a complex field of musical performance art that combines musical, choreographic, and dramaturgical interpretation of a stage production. The author, Dilyaver M. Osmanov, analyzes historical and stylistic aspects of the development of conducting practices from classical European traditions to contemporary Ukrainian ballet, emphasizing the transformation of the conductor's role from a technical coordinator of the orchestra to an active co-creator of the artistic concept. The study is based on the analysis of scores, video recordings, and scholarly sources, including classical and contemporary productions such as *Giselle*, *Don Quixote*, *La Bayadère*, *Coppélia*, *CiDaphnis et Chloé*, *Boléro*, *Zorba the Greek*, and the Ukrainian ballet *Princess Olga*. Comparative, historical-stylistic, musical-dramaturgical, and video-analytical methods were applied, allowing the identification of patterns in the integration of music, dance, and dramaturgy, as well as the features of professional mastery of the conductor. The study demonstrates that contemporary ballet conducting in Ukraine combines national traditions with European approaches, forming a new professional model of the conductor-coordinator capable of synchronizing music, choreography, and modern technical stage elements. Using classical and contemporary works as examples, the article shows that the conductor serves not only as a musical director but also as an integrator of the artistic and dramaturgical concept of the production, ensuring the integrity of the stage image, the depth of emotional expression, and the development of the audience's artistic and plastic perception. The article emphasizes the conductor's essential role in shaping modern ballet performance and its integration into the global cultural context.

Key words: ballet conducting, musical-choreographic integration, dramaturgical interpretation, classical ballet, contemporary ballet, conductor-coordinator, Ukrainian ballet, music and movement synchronization, emotional expression.

Вступ. Балетне диригування, як складова високопрофесійного сценічного мистецтва, виступає ключовим фактором інтеграції музики, хореографії та драматургії у балетній постановці. Балет, як синтетичний різновид театрального мистецтва, посідає вагомe місце в європейському та світовому культурному просторі. Упродовж багатовікової еволюції він пройшов шлях від придворно-репрезентативної форми до складного жанру, у якому органічно поєднуються музика, пластика руху, сценографія та акторська майстерність. Кожна історико-художня епоха – від класицизму й романтизму до модернізму та постмодерних практик – сприяла

формуванню нових стильових моделей балету та розширенню музично-хореографічної виразності.

У межах цього процесу диригентська діяльність набуває особливого значення, оскільки забезпечує цілісність музично-сценічного ансамблю та виступає як ключовий інтерпретатор музично-драматургічної концепції вистави. Професійна компетентність балетного диригента поєднує високий рівень музично-виконавської майстерності, пластичне мислення, комунікативну гнучкість та здатність до творчої взаємодії з хореографами, артистами та постановочною командою, що формує диригування як самостійний напрям у системі музично-виконавських спеціалізацій.

Актуальність дослідження визначається потребою комплексного аналізу балету саме через призму диригентської практики як синтезу музично-хореографічної та драматургічної інтерпретації. Попри значну кількість наукових праць з історії хореографії та композиторської спадщини, диригентський аспект балетного мистецтва досі недостатньо розкритий. У цьому контексті особливу важливість набуває вивчення еволюції балетного жанру, музично-стильових особливостей ключових балетних творів, досвіду європейських, американських та українських диригентських шкіл, а також аналіз сучасних практик балетного диригування в Україні.

Матеріали та методи. Дослідження здійснено на основі аналізу історико-музикологічних і балетознавчих джерел, та диригентської практики, партитур та відеозаписів класичних і сучасних балетних постановок. Використано історико-стилістичний та музично-драматургічний аналіз, а також відеоаналіз постановок, що дозволив дослідити роль диригента в інтеграції музики, хореографії та драматургії. Застосовано методи порівняльної інтерпретації для виявлення особливостей розвитку балетного диригування від технічного супроводу до сучасної ролі диригента, здатного забезпечувати музично-хореографічну цілісність і високий художній ефект постановки.

Результати дослідження. Дослідження показало, що балетне диригування як самостійна галузь музично-виконавського мистецтва остаточно сформувалося у ХХ столітті. Його становлення було зумовлене комплексом художньо-естетичних і організаційних чинників, серед яких визначальними стали трансформація структури балетного театру, зростання ролі симфонічного оркестру у драматургії балетного спектаклю та посилення інтеграції музичної та хореографічної складових сценічної дії. У цьому процесі диригент поступово втрачає статус виключно технічного координатора й постає як повноправний інтерпретатор музично-хореографічної та драматургічної концепції вистави.

Порівняльний аналіз розвитку балетного диригування в Європі та Америці засвідчив його нерівномірний, проте концептуально взаємопов'язаний характер. Європейська модель ґрунтувалася на багатовіковій оперно-балетній традиції, де диригент довгий час виконував функції капельмейстера, забезпечуючи темпову стабільність і синхронізацію оркестру з руховою дією. Подальший розвиток балетної драматургії, сприяв переосмисленню ролі музичного керівника як активного співтворця сценічного задуму.

Класичні балети, які заклали основу професійних стандартів для балетного диригування, відзначаються не лише художньою значущістю, а й високими вимогами до музично-хореографічної інтеграції. Так, «Жізель» (1841, Адольф Адан) є яскравим прикладом романтичного балету, у якому центральною темою виступає психологічний портрет героїні та драматична лінія кохання і зради. Оркестрова партитура вирізняється витонченими гармонічними відтінками, містичною атмосферою та динамічними контрастами, що підкреслюють емоційний стан персонажів і драматургічну напругу сцен. Ці

особливості музики безпосередньо впливають на діяльність диригента, який повинен не лише підтримувати синхронізацію з хореографією, а й передавати глибину емоцій та художню концепцію постановки, забезпечуючи єдність музичної та сценічної дії.

У контексті диригентської практики ключовим завданням є забезпечення інтеграції музики та пластики танцю, що вимагає глибокого розуміння драматургічної структури балету. Особливо важливим є виконання сцен видінь, де музика виконує функцію не лише акомпанементу, а й активного носія психологічної дії, формуючи напруженість і символічність моментів, коли героїня та духи Віліс проявляють свою емоційну силу.

Диригент регулює темп, динаміку та нюанси фразування, забезпечуючи плавний перехід між контрастними сценами – від романтичної лірики до містично-фантастичних видінь. Він відповідає за синхронізацію оркестру з танцювальними малюнками, особливо у випадках, коли рухова структура танцівників повторює ритмічні або мотивні елементи музики, створюючи цілісну драматургічну тканину сцени.

Крім того, диригент працює над виразністю музичного характеру кожного персонажа, використовуючи інструментальні кольори та темброві контрасти, щоб підкреслити психологічний стан Жізель, Альберта та Віліс. Такий підхід дозволяє музично драматургічно формувати емоційну напругу та внутрішній конфлікт героїв, що є невід'ємною складовою романтичного балетного театру.

У підсумку, у «Жізель» диригент виступає як активний співтворець сценічної інтерпретації, забезпечуючи цілісність музично-хореографічної мови балету, глибину психологічного образу та емоційно насичену драматургію, що робить постановку живою та експресивно завершеною.

У свою чергу, «Дон Кіхот» (1869, Людвіга Мінкуса) – класичний балет на основі роману М. Сервантеса, який відзначається яскравою іспанською колоритністю, ритмічно динамічними танцювальними етюдами та багатою оркестровою палітрою. Цей твір став фундаментом для формування професійних стандартів балетного диригування, оскільки вимагає від диригента високого рівня музично-хореографічної інтеграції, здатності до точного контролю ритму, темпу та динаміки, а також глибокого розуміння стилістики національного музичного матеріалу.

Для диригента основним завданням є забезпечення метроритмічної стабільності, яка дозволяє танцівникам точно виконувати складні *Па* (франц. pas) та варіації, синхронізуючи їх із оркестровим супроводом. Це стосується як сольних номерів, так і ансамблевих сцен, де одночасно взаємодіють кілька танцівників або груп, що потребує від музичного керівника здатності до миттєвого реагування на зміни в сценічній динаміці.

Особливу увагу диригент приділяє темпоритмічній адаптації музики до пластики танцю: наприклад, стрибкові паси та швидкі іспанські сценічні комбінації супроводжуються ритмічними акцентами у струнних і перкусійних групах, а кольорові оркестрові пасажі

підкреслюють характерні мелодичні фрази. Важливо, щоб музична виразність не лише підтримувала хореографічну лінію, а й посилювала драматургічний контекст сцени, формуючи єдину цілісність сценічного образу.

Крім того, диригент керує динамічними контрастами оркестрової палітри, від тонких нюансів у ліричних епізодах до потужної, барвистої оркестрової тканини під час ігрових сцен і святкових масових номерів. Це вимагає високого рівня аналітичного сприйняття партитури та чутливості до взаємодії різних інструментальних груп, які формують тональний та ритмічний каркас балету.

Таким чином, у «Дон Кіхоті» диригент виконує не лише технічну функцію координації оркестру з танцем, а й стає активним співтворцем художнього задуму: він інтегрує музичний матеріал у хореографічну структуру, посилює драматургічну напругу сцен та формує цілісний музично-пластичний образ, який відповідає естетичним і стилістичним вимогам іспанського колориту, закладеного Л. Мінкусом.

Подібну роль диригента спостерігаємо і в «Баядерці» (1877, Людвіг Мінкус) – класичному балеті, що репрезентує індокитайський екзотизм та вирізняється масштабністю сценічних образів, яскравою танцювальною пластикою й різноманітністю ритмічних структур. Оркестрова партитура балету відзначається багатою кольоровою палітрою, контрастними динамічними переходами та багаторівневими тембровими акцентами, що підкреслюють драматичну напругу та емоційне забарвлення сцен.

Для диригента ключовим є забезпечення музично-хореографічної цілісності, що передбачає гнучке регулювання темпу, ритмічну адаптацію до рухових форм танцівників та точну координацію ансамблевих номерів і сольних партій. Особлива увага приділяється контрастам між трагічними, урочистими та екзотичними епізодами, де музика стає активним носієм емоційної та драматургічної напруги.

Диригент також відповідає за виразність оркестрових кольорів, вибудовуючи динамічні акценти й підкреслюючи характер кожної сцени: від містично-ритуальних танців храмових служниць до героїчних та урочистих сцен королівського двору. Через точне узгодження музики з пластичною мовою хореографії забезпечується гармонійна взаємодія музики та руху, що дозволяє досягти цілісності сценічного образу та глибини емоційного сприйняття.

Таким чином, у «Баядерці» диригент виступає як повноцінний співтворець постановки, що інтегрує музичне виконання, хореографічну динаміку та драматургічну структуру балету, забезпечуючи високий рівень художньої виразності та сценічної синергетики.

У «Копелії» (1870, Лео Деліба) – комедійному балеті за новелою Е.-Т.-А. Гофмана – поєднуються гумор, фантастичні мотиви та механічні образи ляльки Копелії. Оркестрова партитура вирізняється легкістю, ритмічною граціозністю, численними танцювальними етюдами та яскравими тембровими контрастами, що створює живу музично-хореографічну тканину. Диригент у цьому випадку забезпечує

не лише темпову й ритмічну точність, а й формує комедійно-художню інтонацію, узгоджуючи музичний супровід із сценічною динамікою танцю та гумористичною стилістикою постановки. Для диригента основним завданням є збереження чіткого метроритмічного рисунку, що дозволяє синхронізувати оркестр із швидкими сценічними комбінаціями та акробатичними елементами танцю. Особлива увага приділяється передаванню характеру персонажів через музичну виразність, зокрема контрастам між живою динамікою людських персонажів і механічною точністю ляльки Копелії. Диригент повинен також координувати ансамблеві та сольні сцени, підкреслюючи комічні ефекти, зміну настроїв і драматургічні кульмінації, забезпечуючи єдність музично-хореографічного втілення та цілісність сценічного образу.

У «Дафніс і Хлоя» (1912, Моріс Равель) диригент виступає як ключовий інтерпретатор музично-хореографічної поетики твору. Оркестрова партитура вирізняється тонкою тембровою палітрою, поліритмічними шарами та динамічною гнучкістю, що створює плавний, «поетичний» потік сценічних образів. Оркестрова партитура вирізняється тонкою тембровою палітрою, поліритмічною структурою та динамічною гнучкістю, створюючи плавний, «поетичний» потік сценічних образів. Диригент забезпечує цілісність музичного тла, підтримує пластичний ритм танцю та передає нюанси експресії, що дозволяє глядачу відчувати гармонійне злиття музики й хореографії, а також розкриває психологічну та міфологічну глибину персонажів.

Для диригента ключовим є узгодження музичної архітекτονіки з пластикою танцю: музика виступає не лише акомпанементом, а й повноправним носієм драматургії. Він координує ритмічні та динамічні нюанси з руховими моделями, передає тонкі зміни настрою та підкреслює симфонічну взаємодію оркестрових голосів, що відповідає природним і міфологічним сюжетам балету.

Таким чином, диригент у «Дафніс і Хлоя» виконує роль інтегратора музики, хореографії та драматургії, забезпечуючи цілісність сценічного наративу, точність пластики та гармонійне поєднання естетичних шарів, що створює високий художній ефект і підкреслює експресивну силу симфонічного балету.

Аналогічну інтеграційну функцію диригент виконує і у «Болеро» (1928, Моріс Равель), творі, який спочатку задумувався як концертна композиція, проте здобув популярність у балетних постановках завдяки своєму гіпнотичному ритму та поступовому наростанню динаміки. У цьому контексті диригент відповідає за підтримання сталого темпу та контроль над динамічним розвитком оркестрового звучання протягом усього твору, одночасно інтегруючи музичний процес із поступовим ускладненням рухів танцівників. Точність метроритму та чутливе відтворення нюансів оркестрової палітри визначають драматургічний ефект постановки, створюючи синхронізацію музичної напруги з пластичною експресією сцени та забезпечуючи глядацьке відчуття гармонійного поєднання музики й танцю.

У постановці «Грек Зорба» (1988, Мікіс Теодоракіс), створеній за мотивами роману Нікоса Казандзакіса, музична складова спирається на традиційні грецькі ритми, зокрема сиртакі, а також на філософську трагічність долі персонажів. Диригент у цій постановці виконує ключову роль у забезпеченні максимальної синхронізації між живою оркестровою інтерпретацією та складними танцювальними ритмами, передаючи глибину національної культури та колориту. Особливу увагу він приділяє балансуванню драматичної напруги та ритмічної мобільності, що дозволяє створити цілісний сценічний образ і органічно інтегрувати національні музично-пластичні елементи у сучасний балетний контекст, посилюючи експресивну силу постановки та емоційне сприйняття глядачем.

Такі постановки демонструють, що сучасне балетне диригування значно виходить за межі традиційного музичного супроводу, формуючи новий професійний профіль диригента-координатора, який поєднує музичну експресію з пластичною драматургією та технологічною складовою сучасних сценічних постановок.

Особливу увагу цьому процесу приділяє розвиток неокласичного балетного театру, який, за словами Д. Шарикова, актуалізував нову модель взаємодії музики й руху. Неокласицизм у хореографічній культурі зумовив переорієнтацію балетного диригування від суто акомпануючої функції до структурно-драматургічної ролі, у межах якої диригент забезпечує концептуальну єдність музичної та хореографічної форм. У цьому контексті ключовими стають ритмічна організація, точність музичної архітекtonіки та відповідність інтерпретації узагальненій пластичній мові неокласичного балету, що дозволяє досягти цілісності сценічного твору та високого рівня художньої виразності [5, с. 97–156].

Українська балетна культура ХХ–ХХІ століть поєднує національну тематику та європейські балетні традиції, що особливо виразно проявляється в балеті «Княгиня Ольга» (Є. Станкович, 1981–1982, лібрето Ю. Ілленка). Прем'єра відбулася на сцені Національної опери України під орудою диригента С. Турчака, з хореографією А. Шекери та сценографією Ф. Нірода, що підкреслює традиційну інтеграцію музики, хореографії та сценічного оформлення [2, с. 54].

Балет вирізняється поєднанням національного історичного матеріалу з музично-балетною драматургією: символіка давньоруської культури, мотиви християнства та епічна жіноча героїка формують сюжетну лінію від дитинства героїні до хрещення Русі-України. Постановка має епічну структуру, побудовану на завершених сценічних картинах, для яких характерні широкі оркестрові фактури, поліритмія та глибока експресивність [1].

Диригент у «Ользі» виконує роль не лише технічного координатора оркестру та танцівників, а й активного співтворця постановки. Він інтегрує музику з хореографією та драматургією, підкреслює тематичні мотиви, контрасти динаміки та оркестрову палітру, формуючи цілісний музично-драматургічний образ.

Особлива увага приділяється синхронізації оркестрового звучання з пластикою танцівників, регулюванню темпу, ритму та динаміки у відповідності з хореографічними малюнками.

Крім того, диригент координує взаємодію з хореографом, режисером і сценографом, забезпечуючи гармонійне поєднання музики, руху та сценічного образу. У сучасних постановках його роль доповнюється контролем синхронізації живого звучання з технічними елементами сцени – світловими схемами, автоматикою, записаними ефектами та мультимедіа, формуючи новий профіль диригента-координатора [3].

Таким чином, у «Ользі» диригент виступає повноцінним співтворцем вистави, поєднуючи музичне чуття, професійну мобільність та психологію роботи з трупою, забезпечуючи єдність музики, хореографії та драматургії, відтворюючи національну специфіку та інтегруючи український балет у європейську й світову традицію.

У межах аналізу функціонування балетного диригування важливо також підкреслити, що роль диригента виходить далеко за межі забезпечення темпового супроводу оркестру. Балетний диригент є активним учасником творчого процесу, який забезпечує не лише технічну координацію, а й художню інтеграцію музики й руху. Балетна практика передбачає постійний діалог між диригентом і хореографом, у ході якого останній узгоджує музичні параметри (темп, динаміку, нюанси фразування) із пластичною мовою танцю, щоб досягти цілісного сценічного вислову. Цей процес передбачає глибоке розуміння музичного матеріалу, хореографічної структури та виконавських можливостей артистів – і лише за таких умов музика стає не супроводом, а невід'ємною частиною драматургічного й емоційного контексту балету [6].

На відміну від концертної практики, де диригент має справу виключно з музичним твором, у балеті диригент повинен гармонізувати живу музичну інтерпретацію з руховою подачею танцюристів і режисерською концепцією. Це передбачає не лише врахування метроритмічних і динамічних вимог партитури, а й адаптацію музичного звучання до конкретних сценічних умов – у тому числі до темпу виконання танцю та непередбачуваних змін у виставі, що виникають у процесі живого виконання. Як результат, диригент стає своєрідним «мостом» між музикою і танцем, що дозволяє створювати більш глибокий та емоційно насичений сценічний твір і підсилює художній ефект балетної постановки.

Крім того, сучасне диригентське мистецтво включає важливий педагогічний аспект. Як зазначає І. Стецький, диригент-педагог поєднує художню майстерність із педагогічною компетентністю, формуючи у студентів здатність до музично-хореографічної інтеграції та сценічної інтерпретації. Робота диригента-педагога передбачає не лише організацію репетицій, а й індивідуальні заняття зі студентами, розвиток їхніх творчих та професійних навичок, виховання лідерських і комунікативних якостей [4, с. 58]. Завдяки цьому диригент виступає не лише координатором і творцем постановки, а й наставником,

який забезпечує передачу професійного досвіду та формує нові стандарти балетного виконавства.

Таким чином, еволюція балетного диригування від класичної європейської традиції до сучасного українського балету демонструє поступовий перехід від технічного супроводу танцю до комплексного інтегрування музики, хореографії та драматургії, формуючи художньо цілісний та емоційно насичений сценічний твір. Роль диригента стає ключовою для забезпечення музично-хореографічної гармонії, відтворення національної специфіки та інтеграції українського балету в європейський та світовий культурний контекст.

Висновки. Балетне диригування постає як ключовий чинник формування цілісного сценічного образу, поєднуючи музичну експресію, хореографічну структуру та драматургічну логіку постановки. Дослідження показало, що історичний розвиток балетного диригування від класичних європейських традицій до сучасного українського балету характеризується поступовим розширенням функцій диригента: від

технічного координатора оркестру до активного співтворця сценічного задуму, який забезпечує інтеграцію музики, пластики руху, драматургії та сучасних технічних засобів. На прикладі класичних та сучасних балетних творів, зокрема «Жізель», «Дон Кіхота», «Баядерки», «Коппелій», «Дафніса і Хлоя», «Болеро», «Грек Зорба» та українського балету «Княгиня Ольга», продемонстровано, що професійна майстерність диригента включає метроритмічну точність, динамічну чутливість, стилістичну адекватність музики та здатність узгоджувати її з хореографічними й драматургічними завданнями.

Сучасне балетне диригування в Україні поєднує національні традиції та європейські підходи, забезпечуючи високий рівень музично-пластичної інтеграції, розвиток художньо-емоційного сприйняття та формування нової професійної ролі диригента-координатора, здатного синхронізувати музичну, хореографічну та технічну складові вистави, що сприяє інтеграції українського балету в світовий культурний контекст.

Література:

1. Балет Олега про Ольгу. *Голос України*. URL: <https://www.golos.com.ua/article/136802>
2. Гарбовська Ю. Сучасні тенденції у творчості Є. Станковича крізь призму національної ідентичності : магістерська робота / Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Факультет музикознавства, композиції, вокалу та диригування. Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування. Львів, 2024. <https://lnma.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/Файл9.pdf>
3. Євген Станкович: «Балет як мистецтво буде жити стільки, скільки житиме людство, музика». *Музика*. Український інтернет-журнал. URL: https://mus.art.co.ua/evhen-stankovych-balet-yak-mystetstvo-bude-zhyty-stilky-skilky-zhytyme-lyudstvo-muzyka/?utm_source
4. Стецький І. Диригент-педагог: на прикладі творчої діяльності маестро Ділявера Османова. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 85. Т. 3. С. 56–63. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/85_2025/part_3/9.pdf
5. Шариков Д. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру : монографія. Київ – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2023. 372 с. : іл. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/sharykov-d.-neoklasycyzm-u-horeografichnij-kulturi-geneza-i-konceptziya-baletnogo-teatru.pdf>
6. DanceUS. Ballet Conductors Enhance the Artistic Dance Experience. URL: https://www.danceus.org/ballet/ballet-conductors-enhance-the-artistic-dance-experience/#google_vignette

References:

1. Holos Ukrainy. (n.d.). Ballet Olega pro Olhu [Ballet by Oleg about Olga]. Holos Ukrainy. URL: <https://www.golos.com.ua/article/136802> [in Ukrainian].
2. Harbovska, Y. (2024). Suchasni tendentsii u tvorchosti Ye. Stankovycha kriz pryзму natsionalnoi identychnosti: Mahisterska robota [Contemporary trends in Yevhen Stankovych's works through the prism of national identity : Master's thesis]. Lviv : Lviv National Music Academy named after M. V. Lysenka. <https://lnma.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/Файл9.pdf> [in Ukrainian].
3. Muzyka. (n.d.). Yevhen Stankovych: "Balet yak mystetstvo bude zhyty stilky, skilky zhytyme lyudstvo, muzyka" [Yevhen Stankovych: "Ballet as an art will live as long as humanity and music exist"]. *Ukrainian Internet Journal*. URL: https://mus.art.co.ua/evhen-stankovych-balet-yak-mystetstvo-bude-zhyty-stilky-skilky-zhytyme-lyudstvo-muzyka/?utm_source [in Ukrainian].
4. Stetskyi, I. (2025). Dyryhent-pedahoh: na prykladі tvorchoi diialnosti maestro Dilyavera Osmanova [Conductor-pedagogue: on the example of the creative activity of Maestro Dilyaver Osmanov]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 85 (3), 56–63. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/85_2025/part_3/9.pdf [in Ukrainian].
5. Sharykov, D. (2023). Neoklasycyzm u khoreografichnij kulturi: Heneza i kontseptsiia baletnoho teatru [Neoclassicism in choreographic culture: Genesis and concept of ballet theater]. Kyiv-Vinnitsia : TOV "Nilan-LTD". URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/sharykov-d.-neoklasycyzm-u-horeografichnij-kulturi-geneza-i-konceptziya-baletnogo-teatru.pdf> [in Ukrainian].
6. DanceUS. (n.d.). Ballet Conductors Enhance the Artistic Dance Experience. https://www.danceus.org/ballet/ballet-conductors-enhance-the-artistic-dance-experience/#google_vignette [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 16.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 16.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 17.04.2026